

Nieuwsbrief

NUMMER 18 – OKTOBER 2009

In dit nummer :

Terugblik

> *Servais' vierde celloconcerto in Helsinki*

Op komst

> *Servaisconcert 20 november*

Snelnieuws

Etalage

- > *Cd 'Salut d'Amour'*
- > *Cd 'Johann Strauss I Edition, vol. 15'*
- > *Boek 'Sergej Diaghilev'*

Concertagenda

Op bezoek bij Seeli Toivio

Op komst

Servaisconcert 20 november 2009

In april 2009 vond in Halle en Gent het Internationaal Celloconcours Servais plaats. Ketevan Roinishvili won de 'Servaisprijs', de bekroning voor de beste uitvoering van een werk van de Halse cellist François Servais. Op 20 november brengt deze celliste samen met de Frans-Canadese pianist Jean Dubé in Halle een volledig concert. Het wordt zonder twijfel een hoogstaande avond met romantische cellomuziek van Servais en tijdgenoten.

Praktisch :

Vrijdag 20 november 2009, 20 uur

Raadzaal nieuw stadhuis, Oudstrijdersplein 18, Halle.

Kaarten te koop bij cc 't Vondel, Possozplein 40, Halle, 02 365 94 05 of online : www.vondel.be.

Leden van de vzw Servais kunnen via de vzw Servais twee kaarten bekomen tegen abonnementsprijs.

Met alle vragen kunt u terecht bij de vzw Servais.

Terugblik

Servais' vierde celloconcerto in Helsinki

Op 25 mei 2009 speelde celliste Seeli Toivio in Helsinki Servais' *Concerto en la mineur* samen met het CELEB Orchestra. Het was wellicht vele decennia geleden dat Servais' vierde celloconcerto nog was uitgevoerd. Het schoentje knelde bij de beschikbaarheid van het orkestmateriaal. Hoewel dat gedrukt is geweest, vond de vzw Servais slechts na lang zoeken een exemplaar : in de Sibelius Academy in Helsinki (!). Door toedoen van de Finse componist Markku Klami, Seeli Toivio en de vzw Servais is er nu een moderne versie van het orkestmateriaal en ook een directiepartituur voorhanden. Het concert vond plaats in de Temple church, een indrukwekkend staaltje van moderne kerkarchitectuur en uiterst geschikt voor een klassiek concert. De zaal was goed gevuld en het publiek genoot zichtbaar van het gevarieerde programma. Behalve Servais' concerto bevatte dat onder meer het Concerto voor twee cello's en orkest uit 2003 van de Fin Kalevi Aho, die de uitvoering zelf bijwoonde. Sarah Dupriez nam de tweede cellopartij voor haar rekening en nam zo afscheid van Helsinki, waar ze enkele jaren heeft gestudeerd.

Peter François maakte van de gelegenheid gebruik om onderzoek te doen in verschillende Finse archieven en bibliotheken. En met resultaat : hij kwam onder meer twee optredens van Servais in Helsinki op het spoor, in 1845. Tot nog toe was er geen aanwijzing dat Servais Finland bezocht had.

Zie p. 5 en 7 voor enkele foto's van het concert

Snelnieuws

- » De 'Ferme du Sanglier' in Hemptinne was op 23 augustus het decor van een speciaal concert. Veertien jonge cellisten brachten er hulde aan hun (oud-)lerares Marie Hallynck van het Conservatoire Royal de Bruxelles. In diverse bezettingen speelden de musici werk van onder meer Astor Piazzola, Heitor Villa-Lobos en Pablo Casals. Ook Servais was van de partij: Sarah Dupriez, Raphael Feye, Cyril Simon, Daan Devos, Thibault Leroy en Francis Mourey voerden *O Cara memoria* uit. Servais' opus 17 was voor de gelegenheid door Sarah Dupriez bewerkt voor cello met begeleiding van vijf cello's.

Marie Hallynck (tweede van links) met haar (oud-)leerlingen

- » Op 4 en 6 september bracht Francis Mourey, winnaar van het Internationaal Celloconcours Servais 2009, samen met het Symfonieorkest Vlaanderen in Brugge en Antwerpen de Rococovariaties van Tsjajkovski. Het optreden kreeg veel bijval.
- » Peter François, voorzitter van de vzw Servais, studeerde in juli af als musicoloog. Voordien had hij al een diploma van Master in de geschiedenis behaald. Voor zijn masterproef bestudeerde hij de impact van de virtuositeit via de vermenigvuldiging en verspreiding van virtuoze composities. Een deel van het onderzoek was toegespitst op het oeuvre van François Servais, van wie hij 564 verschillende uitgaven wist op te sporen. Die uitgaven zijn gespreid over 71 composities en zijn te danken aan eveneens 71 uitgevers. Het onderzoek loopt gewoon verder, dus als u zelf partituren hebt of weet zijn, mag u hem zeker contacteren.
- » Op 20 september kwamen een aantal leden van de Cercle belge francophone Richard Wagner naar Halle, door toedoen van onze beschermleden en Wagnerfans Francis en Annie Van Rossum. Peter François nam hen mee op sleeptouw door het Halle van Servais en leidde hen rond in de Servaisruimte van het Museum. Daarbij was Richard Wagner nooit ver weg: zowel François, Franz en Joseph Servais als Cyprien Godebski en Ernest Van Dyck hebben immers een link met de befaamde operacomponist.
- » Op 31 oktober organiseert de Cultuurraad van Halle naar jaarlijkse gewoonte het Cultuurfeest in cc 't Vondel. De vzw Servais is aanwezig met een info- en verkoopsstand. Iedereen hartelijk welkom!

- » Dit schooljaar viert de Halse Servaisacademie haar honderdste verjaardag. Dat wordt onder meer gevierd met een publicatie en een tentoonstelling. De vzw Servais is een van de partners van het project. Hebt u partituren, documenten of andere informatie in verband met de Halse muziekschool of de eerste directeur Charles De Koster, dan zouden we dat graag vernemen: Peter François, Beertsestraat 45, 1500 Halle, peter@servais-vzw.org, 02 360 14 88.
- » Dankzij Monique de Cooman, beschermid van de vzw Servais, kregen een vijftigtal muziekliefhebbers al een voorproefje van het Servaisconcert van 20 november: Ketevan Roinishvili en Jean Dubé gaven in Ninove op 27 september een felgesmaakt 'huisconcert'.

Huisconcert in Ninove, 27 september 2009

Etalage

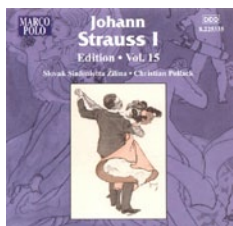
Cd 'Salut d'Amour'

De Finse musici Seeli Toivio (cello) en Lily-Marlene Puusepp (harp) treden al enkele jaren als duo op. Er is relatief weinig muziek geschreven voor deze bezetting, dus nemen ze ook hun toevlucht tot transcripties. Op hun eerste cd biedt het duo een greep uit het repertoire. Dat komt uit diverse periodes: van een Largo van Georg Friedrich Händel (1685-1759) tot de Berceuse van Armas Järnefelt (1869-1958). Veruit het langste (14:36) werk op de cd is de *Fantaisie pour le Violoncelle*, opus 1 van François Servais. Peter François schreef over die compositie in het begeleidende boekje (in vertaling): "Servais' *Fantaisie* voor cello en harp werd in 1838 gepubliceerd als zijn opus 1. Het werk is opgedragen aan Jean-Joseph Vandercammen, een Halse muzikant die hem tijdens zijn jonge jaren ondersteund heeft. Servais componeerde het werk in het begin van de jaren 1830. In die periode had hij veel contact met de broers Jules (1811-1840) en Félix Godefroid (1818-1897), twee beroemde harpisten. Hoogstwaarschijnlijk hebben zij Servais bijgestaan bij het schrijven van de harppartij en ongetwijfeld hebben ze het duo samen gespeeld." Het is de eerste cd-opname van deze compositie.

Cd 'Salut d'Amour', CELEBCD101, 2009, www.seelitoivio.com.

Cd 'Johan Strauss I Edition, vol. 15'

Het label Marco Polo bouwt aan een integrale opname van het omvangrijke oeuvre van Johann Strauss 'senior' (1804-1849), vader van de nog bekendere Johann Strauss junior. De composities worden telkens uitgevoerd door de Slovak Sinfonietta Zilina onder leiding van Christian

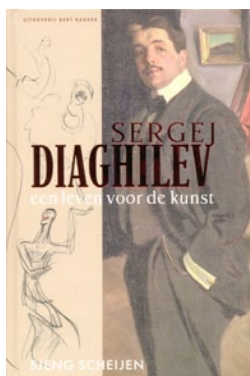
Pollack. Dat orkest was de voorbije jaren al meermaals te gast in België – in januari 2007 voerde het zelfs werk van Servais uit in Antwerpen en Turnhout. In juli verscheen de vijftiende cd en die begint met de *Minnesänger Walz*, opus 141. Die wals is niet alleen opgedragen aan François Servais, maar is ook gebaseerd op diens composities, die Strauss gehoord had op Servais' eerste Weense optredens. Thomas Aigner schreef een interessante tekst over de wals in het cd-boekje. Ook in het tekstje op de achterkant van de cd komt Servais ter sprake: "This fifteenth volume in Marco Polo's ongoing Johann Strauss I Edition presents a cavalcade of dances including the rapturously-received High Society Quadrille, the uplifting Strollers Waltzes, the highly original Valhalla-Toasts Waltzes and the Minnesinger Waltzes, which borrow from the music of Adrien-François Servais, 'the darling and hero of the 1842 concert season'". Het is de eerste keer dat de wals op cd verschijnt.

Cd 'Johann Strauss I Edition, vol. 15', Marco Polo, 8.225335, 2009, www.naxos.com.

Boek 'Sergej Diaghilev'

Sergej Diaghilev (1872-1929) was een van de invloedrijkste artistieke pioniers van de vorige eeuw, onder meer als initiatiefnemer en leider van de Ballets Russes in Parijs. Hij werkte samen met kunstenaars als Picasso, Stravinsky, Prokofjev, Debussy en Ravel. Sjeng Scheijen leverde een lijvige biografie af van Diaghilev. De auteur deed daarvoor uitgebreid archiefonderzoek in Sint-Petersburg, Perm, Moskou, Cambridge, New York, Washington, Parijs en Londen. Servais' kleindochter Misia Godebska (Sert) was bevriend met Diaghilev en speelde een actieve rol in zijn artistieke projecten. Ze komt dan ook regelmatig ter sprake in het boek, een eerste keer op pagina 48 en voor het laatst op pagina 559... Een must voor Diaghilev-geïnteresseerden en een belangrijke aanwinst voor het Misia-onderzoek.

Sjeng Scheijen, Sergej Diaghilev. Een leven voor de kunst. Amsterdam, Uitgeverij Bert Bakker, 2009, ISBN 978-90-351-2997-9 (638 p.).

Concertagenda

Vzw Servais

20 november 2009 - Servaisconcert

Ketevan Roinishvili (cello) & Jean Dubé (piano)
Werk van Servais : nog te bepalen
Halle, Raadzaal Nieuw Stadhuis, 20 uur

www.servais-vzw.org

5 juni 2010 - Servaisconcert

Didier Poskin (cello) & Ensemble Rosamunde
Werk van Servais : nog te bepalen
Halle, Raadzaal Nieuw Stadhuis, 20 uur

www.servais-vzw.org

Andere organisatoren

24 oktober 2009 - Hartroerende celloklanken

Viviane Spanoghe (cello)
Programma : Bach, Suite nr. 1 ; Peter Swinnen, Souvenir de l'Île de Koch (opgedragen aan François Servais) ; Franklin Gyselynck, For a better world ; Telemann, Fantasie I in Es ; Ligeti, Solosonate ; Bach, Suite nr. 3.
Meise, De Muse van Meise, 20 uur

www.demuzevanmeise.be - www.viviane-spanoghe.be

25 oktober - 24 november 2009 – Salut d'Amour

Seeli Toivio (cello) & Lily-Marlene Puusepp (harp)
Werk van Servais : Fantaisie pour le Violoncelle, opus 1

- 25 oktober : Kittilä (Finland), Särestöniemi Museum
- 28 oktober : Sodankylä (Finland), Sodankylä Hall
- 29 oktober : Kajaani (Finland), Kouta Concert Hall
- 1 november : Kemijärvi (Finland), Kemijärvi Music Center
- 5 november : Nurmes (Finland), Hannikainen Concert Hall
- 8 november : Lieksa (Finland), Lieksa Church
- 9 november : Riihimäki (Finland), Riihimäki Music School
- 12 november : Forssa (Finland), Forssa Church
- 24 november : Espoo (Finland), Tapiola Concert Hall

www.seelitoivio.com

3 november 2009

Ketevan Roinishvili (cello) & Jean Dubé (piano)
Werk van Servais : Fantaisie sur deux Airs Russes, opus 13
Utrecht/Zeist, Broederkerk, 20.15 uur

19 december 2009 - Aperitifconcert

Sarah Dupriez (cello) & Eliane Reyes (piano)
Werk van Servais : nog te bepalen
Gent, Winkel Hi-Fi Stevens, 10.30 uur

www.sarahdupriez.com

12 januari 2010 - Concert de Midi

Didier Poskin (cello) & Ensemble Rosamunde
Werk van Servais en Boccherini
Charlerloi, Salle de Congres - PBA, 12.30 uur

www.pba-eden.be

1 maart 2010 - 5. Erkelenzer Meisterkonzert

Rastrelli Cello Quartet
Werk van Servais : Fantaisie sur deux airs russes, opus 13
Erkelenz, Stadthalle, 20 uur

www.vhs-kreis-heinsberg.de

7 maart 2010 - Cello

Romain Dhainaut (cello) & Pierre Brunello (piano)
Werk van Servais : Andante Cantabile et Rondo à la
Mazurka sur un Air de Balfe, opus 7
Halle, Servaiszaal Stedelijke Servaisacademie, 15 uur
Organisatie : cc 't Vondel

www.vondel.be

19 maart 2010

George Kennaway (cello) & Daniel Gordon (piano)
Werk van Servais : nog te bepalen
Leeds, Clothworkers Centenary Concert Hall, School of
Music, 13.10 uur

www.georgekennaway.co.uk

9 mei 2010

Sarah Dupriez (cello) & Vincent Hepp (viool)
Werk van Servais & Vieuxtemps : Grand duo sur Les
Huguenots
Brussel, Atelier Marcel Hastir (Handelsstraat 51, 1000
Brussel), 17 uur

www.sarahdupriez.com

*Treedt u zelf op met een werk van Servais of hebt u
weet van een uitvoering? Laat het ons weten!
Meest recente info : www.servais-vzw.org*

Een bezoek aan Seeli Toivio

Peter François

Seeli Toivio is voor de lezers van deze Nieuwsbrief geen onbekende : de voorbije jaren was deze gerenommeerde celliste regelmatig te gast in Halle, ze is te horen op de twee cd's en de dvd van de vzw Servais en haar naam verschijnt geregeld in de concertagenda – ze programmeert immers werk van Servais op haast al haar concerten. Ik ontmoette Mrs. Toivio in haar thuisbasis Helsinki.

Wat was uw eerste contact met de cello ?

Toen ik vier jaar was trok ik met mijn moeder naar een vioolbouwer in Lahti omdat mijn viool gebarsten was – niet door mijn toedoen – en de oude man zei : “dit meisje is geen violiste”. Hij liet me plaatsnemen op een stoeltje en stopte een grote altviool en een boog in mijn handen. Mijn moeder herinnert zich dat als een foto of video. Ik herinner het mij niet, maar het is mij steeds weer opnieuw verteld. Ik begon op die altviool te spelen met de boog zoals op een cello en de man zei : “kijk, dit kleine meisje is een celliste”. Ik begon dan met celloles en ik herinner mij geen enkel moeilijk of onbehaaglijk moment met de cello.

Dat is een leuk verhaal ! Had u meteen een leraar ?

Ja, ik had het geluk om Jouko Paavola, een oud-student van Mainardi, als leraar te hebben. Ik leerde enorm snel, het ene stuk na het andere. De muzikacademie van Lahti heeft een grote concertzaal en elk semester trad ik daar meermaals op. Ik genoot ervan – ik vroeg almaar door “wanneer mag ik op het podium ?” en ik liep haast naar het podium. Het was dus nogal duidelijk wat ik in mijn verdere leven wou doen. Toen ik vijf was, wist ik al dat ik een concertcelliste wou worden. Maar toen ik wat ouder werd, raakte ik ook geboeid door alle soorten geschiedenis, de oude geschiedenis in het bijzonder. Mocht ik geen celliste geworden zijn, dan was ik nu een archeoloog die ergens skeletten of gebouwen aan het opgraven is. Daarom maak ik ook een doctoraat over de linkerhandtechniek. Er zijn er niet zoveel die dat combineren : ofwel zijn ze echt sterke spelers, ofwel goede onderzoekers. De combinatie is iets nieuws.

*Seeli Toivio & deFilharmonie – 8 november 2007
BOZAR Brussel*

Hoewel ik veronderstel dat het erg vruchtbaar kan zijn om musiceren en onderzoek te combineren.

Precies ! En zo ontdekte ik Servais ! Ik stootte op hem in de bibliotheek van de Sibelius Academy in het najaar van 2003, op mijn zoektocht naar virtuoze stukken uit de negentiende eeuw voor mijn doctoraatsonderzoek. Bij het overlopen van de rekken vond ik Davidov, Popper, Fitzenhagen, de Swert, en uiteindelijk Servais. Uiteraard kende ik Servais al van zijn Caprices, die haast elke cellist in de wereld kent, maar ik had nog geen ander werk van hem in handen gehad. Ik bekeek toen *La Fille du Régiment* en ook *O Cara memoria*. Ik dacht : waarom niet ? Er stond op ‘met orkest’, dus dacht ik meteen aan een van mijn doctoraatsconcerten. Ik begon te repeteren en zo is het begonnen.

Wat waren uw eerste indrukken bij het spelen van Servais ?

Ik moet het doen ! De stijl beviel mij ; het ‘klikte’. Ik voelde dat dat de stijl was die ik altijd al had willen hanteren. Het past mij, al die cadenzen en moeilijke passages – ik hou ervan om die in te studeren en te kunnen spelen. Met piano speel ik opus 2, 6, 9, 16 en 17, met harp opus 1 en dan zijn er nog de duo's voor cello en viool... Na elk concert neem ik ander werk

van Servais uit mijn steeds groter wordende bibliotheek en begin ik te repeteren. Ik bezorg de partituur aan mijn pianist, harpist of violist en die zeggen "Ok, laten we dat nu spelen". Zij hebben er evenveel zin in als ik.

Dat is fijn. Een indrukwekkende lijst, en dan heeft u de concerto's nog niet vermeld. Twee jaar geleden speelde u er voor het eerst één. Hoe was dat ?

Het instuderen van het concerto – *Concerto en si mineur*, opus 5 – verschilde erg van het instuderen van de andere composities, eerst en vooral omdat het een volledig concerto is en geen werk als *La Fille du Régiment* of *O Cara memoria*, die een thema hebben en dan korte variaties. Een concerto bestaat uit lange bewegingen en je moet er één werk van kunnen maken. Omwille van die lange bewegingen was het ook bijzonder moeilijk om het Concerto uit het hoofd te leren. Maar eens ik het geleerd had, had ik het vast, en de volgende uitvoering zal een stuk makkelijker zijn : ik neem gewoon de muziek opnieuw ter hand en oefen een tijdje.

U speelde het concerto twee maal in België – in Brussel en in Antwerpen. Wat deed het om een concerto van Servais met groot orkest te spelen ?

Ik voelde mij als een machine. Een technische machine die muziek maakt. Hoop ik. Omdat het soms zo snel gaat dat je haast een machine moet zijn : je vingers moeten weten waar naartoe, je verstand volgt en vervolgens leg je er muzikaliteit in. Maar ik denk dat het mij gelukt is. In Antwerpen viel mij een staande ovatie te beurt, wat mij erg verraste – het gebeurt niet elke dag.

Ik had gewild dat Servais meer geschreven had voor cello – er zijn heel wat werken, maar als je ze allemaal hebt doorgespeeld, zou je willen dat er meer is. Misschien ontdekt u ergens een geheim, verstopt, verloren gewaand manuscript van Servais, wie weet ? Misschien een concerto voor drie solisten.

Seeli Toivio & CELEB Orchestra – 25 mei 2009
Temple Church Helsinki – © Matti Reinikka

Waarom niet ? Men beweert dat Servais Vieuxtemps bijstond bij het componeren van diens Duo brillant voor cello, viool en orkest. Misschien hielp hij bij de cellopartij, maar we zijn daar niet zeker van.

Ik speelde dat werk op 28 november met violiste Linda Hedlund in Helsinki en er zijn vele gelijkenissen, zeker in de eerste bewegingen en in de cadenza van de laatste beweging. Ik heb enkel een moderne editie, dus zou ik de originele ver-

sie moeten consulteren om de vingerzettingen te vergelijken met die die Servais gewoonlijk gebruikte.

Welke rol speelde Servais volgens u in de cellogeschiedenis ?

Als onderzoeker zou ik zeggen dat hij zonder twijfel een van de belangrijkste figuren was, samen met Romberg en de broers Duport. Servais zorgde voor een van de keerpunten in speelstijl en techniek en ik denk dat hij vele cellisten heeft geïnspireerd. Maar op de een of andere manier is zijn oeuvre niet tot het standaardrepertoire blijven behoren. Virtuozenrepertoire is uiteraard virtuozenrepertoire, vergelijken is niet mogelijk. Maar de *Elfentanz* van Popper wordt vandaag de dag zo vaak uitgevoerd, waarom speelt men dan niet wat meer Servais ? Ik zou de voorkeur geven aan Servais.

Bezoek aan de Servaiscollectie in Halle, mei 2006

Uw doctoraatsverhandeling gaat over de ontwikkeling van de linkerhandtechniek. Welke rol speelde Servais daarin ?

Volgens mij was Servais er zich niet van bewust hoe belangrijk hij was. Ik heb nogal wat manuscripten met vingerzettingen van andere cellisten bestudeerd, en zoals ik al zei is Servais zonder twijfel een van de belangrijkste figuren van het negentiende-eeuwse cellospel. Ik beschouw Servais als een belangrijk onderdeel van mijn werk, omdat hij een van de weinige echt buitengewone virtuoze cellisten was van de negentiende eeuw. Ik zou zelfs zeggen een van de twee of drie.

En de andere waren dan...

In zijn tijd vind ik niet dat er nog iemand was als een Paganini van de cello. Voordien was er Romberg, en daarvoor de broers Duport, vooral Jean-Louis Duport. Servais was een leerling van Nicolas Platel, die zelf bij Duport had gestudeerd, een directe lijn dus. Na Servais kwam Davidov. Ook Popper werd beschouwd als een groot cellovirtuoos. Maar tijdens Servais' leven ben ik nog geen cellist op het spoor gekomen die zo inspirerend was als Servais.

U vertelde over de artistieke ‘voorouders’ van Servais – Platel en Duport – maar hij heeft ook ‘nakomelingen’. Als ik het goed heb maakt u daar deel van uit.

Inderdaad, twee van mijn leraars, Jouko Paavola en Erkki Rautio, hebben gestudeerd bij Enrico Mainardi, een oud-student van Hugo Becker. Becker was dan weer een oud-student van Jules de Swert, die zelf door Servais is opgeleid. Ik maak dus deel uit van een rechtstreekse lijn vanaf Servais, of vanaf Duport als je wil. In Finland ben ik een van de weinige professionele solisten die dat kunnen zeggen.

Kan dat verklaren waarom u zo begeistert bent door Servais’ muziek en speelwijze ?

Ja, ik denk dat er zelfs na een lange tijdsspanne van tweehonderd jaar iets overblijft van leerkracht op student, enzoverder. Kleine stukjes informatie blijven overeind. Ook al zijn er nogal wat cellisten tussen mij en Servais – vier om precies te zijn –, dan nog durf ik zeggen dat er ‘iets’ van hem tot bij mij geraakt is. Een belangrijk aspect is de speelstijl. Mijn leraars hadden een erg warme klank en hielden ervan om virtuoze muziek te spelen – ze deden dat zonder twijfelen. Ze speelden het gewoon, vol interesse en met een warme klank. Ze maakten ook steeds duidelijk dat de linkerhandtechniek erg belangrijk is.

Dat is een belangrijke invloed.

Ja, en ik was mij er tot anderhalf jaar geleden niet van bewust dat ik deel uitmaakte van die lijn. Uiteraard was ik erg verheugd over dat nieuws en alles viel plots op zijn plaats. De waarheid is meestal erg eenvoudig, dus waarom niet op die manier ?

Kalle & Seeli Toivio, 6 juni 2007 – Halle, Basiliek

Drie jaar geleden bracht u voor het eerst een bezoek aan Halle, Servais’ geboortestad. Wat waren uw eerste indrukken ?

Het was overweldigend. Ik voelde mij verbonden met deze grote virtuoos, hoewel ik op dat moment nog niet wist dat ik ook echt een link heb met hem. Ik genoot van mijn eerste verblijf in Halle, en dat verklaart ook waarom ik een paar maanden later al terug kwam om de start van de viering van Servais’ tweehonderdste geboortekaar bij te wonen. En ik ben ook eeuwig dankbaar dat ik mocht participeren aan het ‘ver-

jaardagsconcert’ op 6 juni 2007 in de Basiliek. Het verheugt mij dat de Servaisactiviteiten verder lopen na dat grote jaar 2007.

Inderdaad, een paar weken geleden was er het Internationaal Celloconcours Servais. U zetelde in de jury. Wat vond u van die ervaring ?

Ook nu weer was ik erg dankbaar dat ik uitgenodigd werd. Bij elke kandidaat wachtte ik overigens vol ongeduld op het werk van Servais. En toen ze het speelden, genoot ik er stiekem van. Ik ben er erg trots op dat cellisten zijn werk herontdekken. Wie weet krijgt de wedstrijd ooit een orkest ter beschikking – dat zou geweldig zijn, want met een pianist is het altijd anders.

*Jury van het Internationaal Celloconcours Servais :
Roger Regter, Marcel Lequeux, Kerstin Feltz & Seeli Toivio
16-17 april 2009, Servaisacademie Halle*

Wat vond u van de winnares van de Servaisprijs – voor de beste uitvoering van Servais - Ketevan Roinishvili ?

Ze heeft veel talent en podiumprésence. Ik bewonderde de manier waarop ze het werk van Servais heeft uitgevoerd, op die jonge leeftijd. Het lijkt haar te bevallen. Ze deed er goed aan om mee te doen. Het ziet ernaar uit dat ze een mooie toekomst tegemoet gaat.

Het was inderdaad een mooie uitvoering en we zijn er blij om dat ze in de toekomst ook ander werk van Servais zal spelen. Het was een van de doelstellingen dat cellisten Servais’ muziek zouden ontdekken en appreciëren.

En nog iets anders, ik zou graag zien dat de villa Servais opnieuw kan dienen voor kleine salonconcerten.

We hopen zelf ook dat de Villa Servais in de nabije toekomst wordt gerestaureerd. Het zou inderdaad prachtig zijn om daar op te treden in dezelfde zaal als Servais anderhalve eeuw geleden.

Op de Servais Strad ...

Dat is iets anders. Misschien op een kopie – er zijn een aantal kopieën van deze beroemde Servais cello – ook in België.

Ik heb de kopie uitgetoond die tijdens de Servaiswedstrijd werd getoond. Het was erg moeilijk om er op te spelen. Ik zou een paar weken nodig hebben om aan het instrument te wennen. Het is immers groter ; er is meer ruimte nodig tussen de vingers.

Zou dat helpen bij het spelen van Servais' werk ?

Ik zou zeggen van niet, of misschien enkel in je geest : spelen op het origineel kan psychologisch gezien een positief effect hebben en op die manier ook de klank beïnvloeden. Maar fysisch gezien niet : je drukt gewoon je vingers op de snaren en produceert de klank.

*Seeli Toivio, Sarah Dupriez & CELEB Orchestra
25 mei 2009, Temple Church Helsinki – © Matti Reinikka*

U speelt ook graag vioolcomposities. Kan u even uitleggen hoe en waarom ?

O, fijn dat u dat vraagt. Waarom ik vioolstukken speel ? Eerst en vooral omdat ik graag snelle stukken speel. En in het cellorepertoire vind ik dat haast enkel bij Servais. Paganini, Sarasate, Wieniawski, Tsjaikovski, Kreisler, ... De muziek is enigszins verschillend van bijvoorbeeld Poppers *Elfentanz*, Faurés *Papillon* of Tchaikovsky's *Scherzo Capriccioso*. Het is iets anders. De wereld van de vioolvirtuozen is een showwereld en ik hou ervan om de showwereld van de negentiende-eeuwse muziek te betreden. Ik speel die werken een oktaaf lager en het kost mij heel wat tijd, maar uiteindelijk lukt het wel en dus doe ik ermee verder. Al van toen ik een kind was gebruikte ik een andere linkerhandtechniek dan de bestaande – het soort techniek die al tweehonderd jaar aangeleerd wordt. Mijn techniek is verschillend. Ik gebruik die om vioolmuziek te spelen en ik schep er echt genoeg in als ik erin slaag om iets extreem moeilijk te spelen. Tot nog toe speelde ik al Paganini's *Mozes Phantasy* – de vioolversie uiteraard – Wieniawski's *Scherzo Tarantella*, Sarasates *Gipsy Melodies* en *Carmen Phantasy*, Vittorio Monti's *Czardas* en Bazzini's *Dance of the Gobelins*. En enkele vioolconcerto's van Bach, maar die horen niet echt bij het negentiende-eeuwse virtuozenrepertoire. Ik heb nog meer plannen. Binnenkort begin ik vioolwerken op te nemen met mijn jongere broer Kalle.

We kijken ernaar uit, want het is nogal buitengewoon om dergelijk vioolrepertoire op een cello te spelen.

Begrijpt u nu waarom ik graag Servais speel ? Omdat er een gelijkenis is met de showachtige speelwijze. Servais' muziek is vol van opera-achtige ideeën en thema's en hij varieert ze in net zo'n briljante virtuoze stijl als in de virtuoze composities voor viool.

Is dat ook terug te vinden in andere cellomuziek ?

Nee, voor zover ik weet is dat echt iets specifiek voor Servais. Uiteraard heb ik niet elke bestaande compositie gespeeld – er zijn er zodanig veel – maar ik ervaar dat Davidov het dichtste komt. Misschien speelt het zich enkel in mijn hoofd af, maar ik voel het ook in mijn vingers : Davidov en alle anderen missen die *final step in brilliancy*. Ik wil daarmee niet gezegd

hebben dat de werken van Davidov en co niet goed zijn, verre van, maar als we moeten vergelijken denk ik er zo over.

Welke cello bespeelt u ?

Een David Tecchler uit 1707, die ik sinds 2002 mag lenen van een Finse culturele stichting. Ik heb ook een eigen cello, een Didier Nicolas l'ainé uit 1810, een Frans instrument. Op dit moment gebruik ik de Tecchler.

U heeft ook een excellente boog.

Ja, een Franse van 1912, gemaakt door Vigneron.

Een aardig toeval dat de cello die u bespeelt ongeveer even oud is als de Servais Stradivarius, die maar zes jaar ouder is.

En deze Tecchler is ook erg groot, hoewel niet zo lang als de Servais. Het instrument is niet verkleind – wat helaas met vele andere cello's wel gebeurd is.

Wat zijn uw toekomstplannen met Servais ?

In elk kamermuziekconcert probeer ik een compositie van Servais uit te voeren, zeker als ik speel met een pianist of harpist. Het kan natuurlijk niet altijd ; soms past het echt niet in het programma. Dit jaar speel ik Servais' opus 1 voor cello en harp wel twintig keer denk ik, telkens met Lily-Marlene Puusepp. Het duo is net verschenen op onze eerste cd. Ik plan ook een opname van Servais' volledige oeuvre. Dat is een langetermijnproject – op een jaar of vijf moet het realiseerbaar zijn.

Ik denk dat cellisten en muzikliefhebbers over de hele wereld uitkijken naar die opnames !

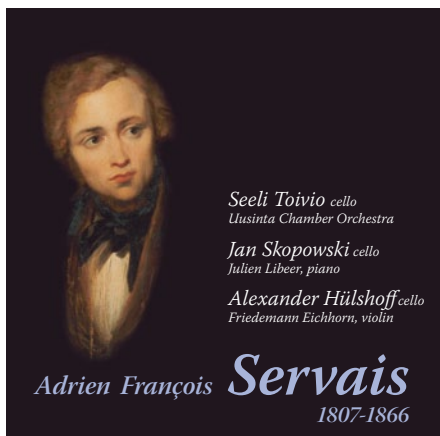

*Seeli Toivio & CELEB Orchestra
25 mei 2009, Temple Church Helsinki – © Matti Reinikka*

Biografie Seeli Toivio

Seeli Toivio studeerde aan de Sibelius Academie in Helsinki, aan de Liszt Academie in Budapest en aan de Royal Academy in Londen, waar ze afstudeerde met de grootste onderscheiding bij grootmeesters als Erkki Rautio, Miklós Perényi, David Strange, Martti Rousi en anderen. Ze trad op in Europa, Azië, Zuid-Afrika en de Verenigde Staten als soliste en in kamermuziek en maakte tal van opnames voor TV en radio. Haar cd's verschenen op Finse en Bulgaarse labels. Dit jaar doctoreert ze aan de Sibelius Academie met een publicatie over de ontwikkeling van de linkerhandtechniek. Met een reeks van vijf concerten verdedigt ze haar proefschrift over een nieuwe speciaal voor virtuoze stukken ontworpen speeltechniek.

www.seelitoivio.com

Fantaisie pour le Violoncelle – opus 1

Live

met Lily-Marlene Puusepp, harp.
Pieksämäki (Finland), Paleeni Concert Hall, 26 april 2007
Archief vzw Servais

Studio

met Lily-Marlene Puusepp, harp.
Helsinki (Finland), Sibelius Academy Concert Hall, 3-4 januari 2009
Cd: 'Salut d'Amour', CELEBCD101, 2009

Souvenir de Spa, opus 2

Live

met Kalle Toivio, piano
Halle (België), Basiliek, 6 juni 2007
Opname (Klara) en video: Archief vzw Servais

Concerto en si mineur, opus 5

Live

Met deFilharmonie olv Paul Watkins
Antwerpen, Koningin Elisabethzaal, 9 november 2007
Opname (Klara): Archief vzw Servais

Fantaisie burlesque ou Le Carnaval de Venise, opus 9

Live

met Risto-Matti Marin, piano
Raahe (Finland), 10 februari 2008
Archief vzw Servais

La Fille du Régiment, fantaisie et variations, opus 16

Live

met Uusinta Chamber Orchestra olv Eva Ollikainen
Helsinki (Finland), Sibelius Academy, 5 mei 2006
Archief vzw Servais
Cd: 'Adrien François Servais 1807-1866', vzw Servais, Halle, 88607-2 (2007)

O Cara memoria, Fantaisie et variations, opus 17

Live

met Uusinta Chamber Orchestra olv Eva Ollikainen
Helsinki (Finland), Sibelius Academy, 5 mei 2006
Archief vzw Servais
Cd: 'Adrien François Servais 1807-1866', vzw Servais, Halle, 88607-2 (2007)

met Kalle Toivio, piano

Halle (België), Basiliek, 6 juni 2007
Opname (Klara) en video: Archief vzw Servais
Cd: 'Souvenir. Festival Servais 2007', vzw Servais, Halle, 88693-2 (2008)
Dvd: 'Souvenir. Festival Servais 2007', vzw Servais, Halle, 88694-5 (2008)

Duo sur une Mélodie de Dalayrac

Live

met Alexander Hülshoff, cello & Kalle Toivio, piano
Halle (België), Basiliek, 6 juni 2007
Opname (Klara) en video: Archief vzw Servais
Cd: 'Souvenir. Festival Servais 2007', vzw Servais, Halle, 88693-2 (2008)
Dvd: 'Souvenir. Festival Servais 2007', vzw Servais, Halle, 88694-5 (2008)

Variations brillantes et concertantes sur "God Save the King"

Live

met Kalle Toivio, piano
Nurmes (Finland), 27 augustus 2006
Archief vzw Servais

Concerto en la mineur

Live

met CELEB Orchestra olv Sasha Mäkilä
Helsinki (Finland), Temple Church, 25 mei 2009
Video: Archief vzw Servais

